

Gaspıralı, İsmail Bey

070082

01 Temmuz 2020

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İsmail Gaspıralı (1851-1914)*

yazar: Büşra Çeliköz

Bir Kırım Türkü olan İsmail Gaspıralı (İsmail Mirza Gasprinskiy), 1851 yılında Kırım'ın Bahçesaray yakınlarındaki Avcıköy'de doğmuştur (Kırımlı, 2001:5). Babası Mustafa Alioğlu Gasprinskiy, Rus Çarlığında görev almış bir teğmen olması bakımından Gaspıralı zadedân sınıfına mensuptur. Annesi ise mirza¹ ailesine mensup Fatma Hanım'dır. Gaspıralı üç yaşındayken ailesinin Bahçesaray'a yerleşmesi ile birlikte eğitimine burada geleneksel Müslüman mektebinde başlamış ve sırasıyla Akmesic Erkek Gimnazyum'da, Varonej Askeri Lisesi'nde ve Moskova Harp Okulu'nda eğitim görmüştür (Akpınar, 2003:21). Böylece daha genç yaşta Rus dili ve kültürüne hâkim olmuştur. Ayrıca Rus okullarında eğitim alması onu milli duygulara yöneltmiş ve bu okullardaki Türk karşıtlığı da Gaspıralı'da milli bilincin uyanmasına sebep olmuştur. 1868 yılına gelindiğinde henüz 17 yaşındayken Bahçesaray'da Zincirli Medrese'de Rusça öğretmenliğine başlamıştır. Üç yıl sürecek olan öğretmenlik hayatı boyunca kendini yetiştirmeye devam etmiş, öğrencilerine de daha ziyade Türkçe öğretmeye çalışmıştır (Kırımer, 1996:15). Fakat medresede uygulanan eski usulü tenkit etmesi nedeniyle problemler çıkmış ve bu durum kendisine karşı düşmanlık uyandırdığından medresedeki görevini terk etmek zorunda kalmıştır. 1872 yılında Kırım'dan ayrılarak eğitim almak amacıyla Paris'e gitmiştir. Paris'te iki yıl geçiren Gaspıralı, burada çeşitli zorluklarla karşılaşmanın yanı sıra Batı

* Büşra Çeliköz, Öğr. Gör., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO

¹ Kırım ve bazı Türk soylarında kullanılan soyluluk unvanı.